

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet (SRR 6/2021 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sari Haavisto, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Anna Rundgren, inrikesministeriet
- planeringschef Kirsi Heinivirta, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Henna Leppämäki, social- och hälsovårdsministeriet
- invandringschef Jaana Suokonautio, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- utredningschef Anu Castaneda, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- ledande expert Barbara Bergbom, Arbetshälsoinstitutet
- jurist Sonja Vahtera, Barnombudsmannens byrå
- överinspektör Eeva Tupi, Jämställdhetsombudsmannens byrå
- diskrimineringsombudsman Kristina Stenman, Diskrimineringsombudsmannens byrå
- direktör Sirpa Lukkala, Nylands arbets- och näringsbyrå
- chef för invandrings- och sysselsättningsfrågor Ilkka Haahtela, Helsingfors stad
- teamchef Paula Salmu, Uleåborgs stad
- samordnare för multikulturella frågor Priyanka Sood, Uleåborgs stad
- specialsakkunnig Anu Wikman-Immonen, Finlands Kommunförbund
- verksamhetsledare Herttaliisa Tuure, Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Arbetseffektivitetsföreningen rf.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Redogörelsen om behoven av att reformera integrationsarbetet syftar till att skapa riktlinjer för att utveckla integrationsfrämjandet. Tanken är att säkerställa att den växande invandrarbefolkningen är delaktig i samhället och att samtidigt möta utmaningen med till exempel den krympande befolkningen i arbetsför ålder genom att ta tillvara invandrarnas kompetens.

De viktigaste reformerna i redogörelsen är att starta ett integrationsprogram, att utveckla basservicen och det allmänna utbildningssystemet så att de bättre motsvarar invandrarnas behov och att stärka och permanenta den särskilda vägledningen och rådgivningen till invandrare. Den inledande fasen av integrationen och arbetet för att främja integrationen som ett led i basservicen och utbildningssystemet ska vidareutvecklas. Vidare ingår det i åtgärderna att stärka goda relationer mellan befolkningsgrupper och förbättra partnerskap.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att de viktigaste reformerna i redogörelsen är positiva och nödvändiga för att integrationen ska kunna främjas.

Upplevd rasism och diskriminering

Delaktighet i samhället består av olika faktorer: tillräcklig försörjning och välfärd, kunskaper i finska och svenska, deltagande i arbetslivet, utbildning, hobbyverksamhet och annan verksamhet samt tillhörighet till och medlemskap i olika grupper. Invandrares delaktighet i samhället minskar av de negativa attityderna till dem, som dessutom gör det svårare att få anställning och bli delaktiga oberoende av vad som är orsaken till invandringen.

Invandrarna bildar sinsemellan en mycket heterogen grupp. Deras upplevelse av rasism och diskriminering och möjligheter att få anställning, leva i välfärd och delaktighet skiljer sig inte bara mellan individer utan också beroende på härkomstland och orsak till migration.

Oberoende av orsaken till migrationen upplever nyanlända ofta diskriminering vid jobbsökning, anställning och bostadssökning. De använder dessutom hälsovårdstjänster i mindre utsträckning än inrikes födda. En viktig grupp med avseende på ojämlikheten är utsatta personer, bland annat personer som kommit från konfliktländer eller personer som i övrigt har traumatiska erfarenheter. Vissa invandrargrupper löper större risk för att bli diskriminerade på flera olika grunder. Till exempel invandrare som har någon funktionsnedsättning, hör till någon sexuell minoritet, är transpersoner eller personer med intersexvariationer eller ingår i en synlig etnisk minoritet kan också i utbildning eller arbetsliv löpa ökad risk att bli föremål för diskriminering eller trakasserier.

Ofta möter invandrare också hatretorik. Det förekommer framför allt i sociala medier och attityderna mot utlänningar har skärpts. Hatpropagandan kan gälla exempelvis hudfärg, nationell eller etnisk härkomst, religion eller övertygelse, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Syftet är oftast att skapa en bild av människor som hör till en viss minoritetsgrupp som tvivelaktiga, opålitliga eller mindre värda.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

Likabehandling och integration

Integrationsfrämjande åtgärder bör utgå från ett jämlikhetsarbete med fokus på erkännande av varje människas värdighet samt respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, anser utskottet. God integration kan inte uppstå utan upplevelse av delaktighet. Därför är det integrationsfrämjande arbetet nära knutet till åtgärder för att främja relationerna mellan befolkningsgrupperna och ingripande i rasism och diskriminering.

Utskottet påpekar att mångfald och icke-diskriminering i det finländska samhället och arbetslivet är av stor betydelse för Finlands attraktionskraft som invandringsland för kvalificerad arbetskraft, internationella studerande och investeringar samt för sysselsättning av de invandrare som redan finns här.

Statsrådet bereder ett handlingsprogram mot rasism och för goda relationer mellan befolkningsgrupperna. Programmet bereds av en brett förankrad arbetsgrupp. Programmet ska utifrån en lägesbedömning innehålla åtgärder för att bekämpa rasism och främja goda relationer mellan olika befolkningsgrupper i samhället. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att programmet är en bra början för ett mer omfattande arbete mot rasism. Systematiska åtgärder är viktiga för att bekämpa rasism och främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna och för att programåtgärderna ska vägas i de integrationsfrämjande insatserna. Bland det viktigaste är att införliva integrationsfrämjande i planering, genomförande och utveckling av vitala politikområden.

Mottaglighet i samhället och arbetslivet

För att stärka integrationen och sysselsättningen bland invandrare krävs det utöver invandrares egen aktivitet och varierande stödtjänster överlag också större mottaglighet i arbetslivet och i samhället.

Sysselsättning är ett viktigt mått på integrationen. Sysselsättningen bland invandrare i Finland är 10–15 procentenheter lägre och arbetslösheten 2,5 gånger så hög som bland inrikes födda. Sysselsättningen bland utrikes födda har under 2010-talet utvecklats sämst i Finland i jämförelse med de övriga nordiska länderna. Utskottet understryker att en betydande ökning av sysselsättningen bland invandrare bör vara ett centralt mål för integrationsåtgärderna. Den kan höjas genom utbildning.

Syftet med det kommande programmet för mångfald i arbetslivet är att öka arbetsgivarnas rekryterings- och mångfaldskompetens för att det ska vara lättare för invandrare att få tillträde till arbete som motsvarar deras kompetens och underlätta deras karriärutveckling. Dessutom innehåller programmet åtgärder för att minska strukturell diskriminering och rasism på arbetsmarknaden genom större medvetenhet om fördelarna med mångfald och bredare kunskaper om mångfald och sammanhållning i arbetslivet. Utskottet välkomnar i synnerhet riktlinjerna för integrationsfrämjande åtgärder för att skapa större mångfald i arbetslivet.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

Integrationsprogrammet

I redogörelsen föreslås de nuvarande integrationstjänsterna bli förtydligade genom ett integrationsprogram som stöder invandrades färdigheter för sysselsättning och anställning, likaså deras språkkunskaper och kännedom om och delaktighet i samhället. Med integrationsprogrammet främjas dessutom större tillgång till och bättre fungerande integrationsfrämjande tjänster samt smidig övergång från särskilda integrationstjänster till arbetslivet, utbildning och andra tjänster. Avsikten är att de riktlinjer för programmet som ingår i redogörelsen ska preciseras dels utifrån en revidering av integrationslagen som kommer att göras med utgångspunkt i riksdagsbehandlingen av redogörelsen, dels i annan relevant lagstiftning.

En princip bakom förslaget är att integrationsåtgärderna den första tiden efter ankomsten till Finland ska stödjas effektivt via särskilda integrationstjänster och vid behov genom andra tjänster. Därefter ska integrationen stödjas behovsbaserat som ett led i service- och utbildningssystemet för alla. Om en invandrare som är kund hos arbetskraftsservicen inte har fått anställning när integrationsplanen avslutas, utarbetas en sysselsättningsplan tillsammans med honom eller henne. Där ingår det fortsatta åtgärder för att främja sysselsättningen. Likaså kommer man vid behov överens om att hänvisa invandrarkunder utanför arbetskraften till fortsatta tjänster efter att programmet har avslutats. Dessutom föreslår regeringen att möjligheterna att delta i språkutbildning ska förbättras också bland invandrare som har bott längre i landet och har behov av sådan utbildning.

Det föreslagna integrationsprogrammet skapar en ram och minimikriterier för väglednings- och serviceprocessen under den inledande integrationen av invandrare som är arbetslösa eller står utanför arbetskraften. Integrationsprocessen för invandrare som är kunder inom arbetskraftsservicen kopplas även i fortsättningen till sysselsättningstjänsterna, som liksom basservicen och utbildningssystemet kommer att förbättras för att bättre motsvara invandrarnas behov. För invandrare utanför arbetskraften har den integrationsfrämjande verksamheten hittills saknat en tydlig struktur och integrationsprogrammet förbättrar därför integrationen i synnerhet för den här gruppen.

Integrationsprogrammet sammanför målgrupper, funktioner och aktörer och är enligt utskottet en viktig och nödvändig reform. Det är viktigt att se att integrationen sker i en omgivning med fler aktörer och att det i integrationsprogrammet målmedvetet bör skapas förutsättningar för sektorsövergripande och multiprofessionellt samarbete samt organ med tydligt ansvar för olika verksamheter. Utskottet understryker att invandrarna har varierande bakgrund och att program för dem därför måste skräddarsys enligt individuella behov vad gäller både åtgärder och varaktighet.

Utskottet noterar att det samtidigt pågår många strukturella reformer i samhället (bl.a. överföring av sysselsättningstjänsterna till kommunerna, välfärdsområdena och Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning). Beslut om ansvaret för att organisera integrationsstödjande tjänster och för att samordna tjänsterna kommer att fattas som ett led i omstruktureringarna.

Utskottet betonar vikten av att vidareutveckla basservicen och utbildningssystemet så att de bättre motsvarar invandrarnas behov. I arbetet för att utveckla integrationen är det av vikt att invandrarbefolkningen kan utnyttja tjänster som vänder sig till alla som stöd för integreringen och sys-

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

selsättningen. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid att förbättra invandrares språkkunskaper och stödja övergången till arbete exempelvis genom träning och hjälp.

Introduktionsperioden i integrationsprogrammet

I integrationsprogrammet ingår en gemensam introduktionsperiod för alla invandrargrupper. Där ingår det att utarbeta en integrationsplan baserad på den inledande kartläggningen och som en ny tjänst flerspråkig samhällsorientering.

Syftet med den inledande kartläggningen är att bättre upptäcka invandrare som har kapacitet att snabbt komma in i arbetslivet och invandrare som behöver stöd för sysselsättningen, exempelvis komplettering av yrkeskompetensen eller social- och hälsovårdstjänster. Utskottet anser att den inledande kartläggningen är viktig, men påpekar samtidigt att sektorsövergripande stödbehov inte nödvändigtvis kommer fram snabbt eller med ett enda möte i den inledande kartläggningen, utan de kan komma fram först under integrationsutbildningen.

Identifiering av kompetens. Invandrares kompetens måste utredas redan i början av integrationen, understryker utskottet. Utifrån identifierad och erkänd kompetens kan en invandrare i integrationsåtgärder få en bättre uppfattning om vilka mål som är realistiska och vad arbetsmarknaden och utbildningssystemet kan erbjuda just honom eller henne. Erkännande av kompetens är av stor vikt också för den kompetensutveckling och de yrkesexamina som behövs för sysselsättning och stöd till sysselsättning. Utskottet understryker vikten av att integrationsprogrammet läggs upp med utgångspunkt i arbetslivet.

Informationsspridning. Utskottet påpekar vikten av smidig information mellan olika aktörer i den initiala fasen av integrationen. I redogörelsen föreslås i det syftet ett kundinformationssystem, där uppgifter om olika tjänster kan samlas in. Till exempel de som genomför arbetskraftsutbildning för närvarande får inte lämna ut uppgifter om kunderna för fortsatta åtgärder direkt till utbildningsanordnaren i nästa steg, utan det krävs att arbets- och näringsbyrån eller kommunen för kommunförsöket begär skriftligt samtycke av kunden. Utskottet anser att det är nödvändigt att i lag ta in närmare bestämmelser om rätt att få information inom olika samarbetsformer och för olika aktörer för att informationsutbytet inte i så stor utsträckning ska behöva vara beroende av enbart samtycke från kunden.

Utskottet anser att den introduktionsperiod för alla invandrare som ingår i integrationsprogrammet är en viktig reform. Tack vare den kan sysselsättningen gå snabbare och den nödvändiga kompletteringen av kompetensutvecklingen effektiviseras. Också invandrare utanför arbetskraften kan nås redan vid inresan i landet. För att invandrarkvinnors delaktighet och sysselsättning samt integration av hela familjen ska kunna stötta bättre måste i synnerhet föräldrar som tar hand om barn hemma kunna nås bättre och få större tillgång till tjänster. Introduktionsperioden förbättrar tillgången till information om befintliga integrationstjänster för familjemedlemmar som flyttat till Finland på grund av arbete och utbildning, likaså deras tillgång till nödvändiga tjänster.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

Längden på integrationsprogrammet

Enligt redogörelsen är utgångspunkten för integrationsprogrammet i överensstämmelse med ett ställningstagande från riskdagen RSk 35/2018 rd (ReUB 6/2018 rd) att integrationen av invandrare ska bli snabbare. Tanken är att behoven hos invandrare som extra snabbt tar sikte på arbete ska utredas och tillgodoses effektivare eftersom de behöver kompetensutveckling och behöver få stärka sin arbetsförmåga. Det är viktigt att åtgärderna går snabbare. Samtidigt påpekar utskottet att det kräver adekvata resurser för tjänster och vägledning för att tillgången till tjänster och övergången från en tjänst till en annan och inträde i arbetslivet ska gå smidigt.

I redogörelsen läggs maximitiden för integrationsprogrammet fast till två år. Programmet längd kan enligt redogörelsen läggas fast individuellt och målet bör i princip vara en kortare tid än två år. Integrationsprogrammet ska avslutas redan innan den maximala tiden går ut, om invandraren har kapacitet att inträda i arbetslivet eller anlita tjänster inom det allmänna servicesystemet. Då kan de sysselsättningsfrämjande åtgärderna i förekommande fall fortsätta inom ramen för sysselsättningsplanen.

Enligt redogörelsen kan integrationsprogrammet förlängas i särskilda fall, men med högst två år. Utskottet påpekar här att det inte är realistiskt att påskynda programmet för alla invandrare. Exempelvis svåra och traumatiserande upplevelser bland personer med internationellt skydd och andra utsatta personer kan vara ett hinder för snabb integration och kräva långsiktigt stöd och långvarig vägledning i flera år. Dessutom är det viktigt med rätt slags tjänster anpassade till vars och ens individuella situation.

Utskottet välkomnar att användningen av familjeledigheter har beaktats i redogörelsen och att det därför tillåts större flexibilitet i integrationsprogrammets längd. Samtidigt påminner utskottet om att familjeledigheter kan pågå längre än två år, särskilt om det föds fler barn i familjen på kort tid. Jämställdhetsaspekten kräver att användningen av familjeledighet inte får försämra en persons rättigheter och intressen, exempelvis integrationsprogrammet.

I redogörelsen nämns invandrare som av olika skäl har överskridit integrationstiden och deras behov av till exempel språkundervisning. Det kan vara bland annat invandrare som kommit till Finland på grund av arbete men blivit arbetslösa, offer för människohandel eller personer som inte har hänvisats till integrationstjänster i tid efter att ha fått uppehållstillstånd. Till denna målgrupp hör också kunder med splittrad integrationstid på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet eller av någon annan orsak. Utskottet anser det vara viktigt att integrationstjänster vid behov erbjuds också invandrare som överskridit integrationstiden.

Sysselsättningsfrämjande åtgärder

I redogörelsen konstateras det att främjande av invandrares sysselsättning kräver att den personliga vägledning som ges inom arbetskraftsservicen är rätt dimensionerad och fungerar och att invandrares individuella servicebehov utreds. Det är viktigt att noga följa upp hur styrningen fungerar i kommunförsöken med sysselsättning och i den föreslagna nordiska modellen för arbetskraftsservice. Utöver att se till att vägledningen fungerar, måste man se till att det finns tillräck-

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

ligt med lämpliga sysselsättningsfrämjande tjänster och utbildning och att de dessutom samordnas effektivt.

Utskottet påpekar att de allmänna arbets- och näringstjänsterna än så länge har utnyttjats i relativt liten utsträckning i början av integrationen. Möjligheterna att använda lönesubvention för att främja invandrades sysselsättning har exempelvis försvårats av att stödnivån bestäms enligt längden på arbetslösheten. Avsikten är att lönesubventionen ska ses över under regeringsperioden så att nivån är 50 procent oberoende av arbetslöshetens längd. Utskottet anser att den planerade reformen är viktig för sysselsättningen av invandrare.

Kvinnors arbetsmarknadsställning

FN:s kommitté för uppföljning av hur genomförandet konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW-kommittén) framskrider uttrycker i slutsatserna i sin senaste rapport om Finland sin oro över den höga arbetslösheten och den låga lönenivån bland kvinnor med invandrarbakgrund och deras låga delaktighet i det offentliga och det politiska livet. Kommittén rekommenderar att Finland uppmärksammar dessa delområden särskilt.

Enligt ett ställningstagande som riksdagen godkände 2019 (RSk 35/2018 rd) ska regeringen snabbt vidta åtgärder för att främja sysselsättningen bland kvinnor med invandrarbakgrund. Invandrarkvinnor ska bli en särskild målgrupp för integreringstjänster. Utifrån riksdagens tidigare beslut anser utskottet det motiverat att utarbeta ett separat åtgärdsprogram för invandrarkvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att förbättrad tillgänglighet till integrationstjänster också för grupper utanför arbetslivet främjar sysselsättningen bland invandrarkvinnor. Bättre sysselsättning och delaktighet för invandrarkvinnor behandlas i övrigt ganska knapphant i redogörelsen och kräver ytterligare planering. Det är extra viktigt att lyfta fram hur kvinnor som lever sitt liv i hemmen ska kunna bli mer delaktiga i samhället.

Utskottet påpekar att invandrarkvinnor inte är någon enhetlig grupp. Det finns också högutbildade invandrarkvinnor utanför arbetsmarknaden, och ofta avser de kvinnor som först stannar hemma att senare inträda i arbetslivet. Alla invandrarkvinnors möjligheter att delta på arbetsmarknaden måste stödjas bland annat genom att vidareutveckla utbildningen och utnyttja kommunförsöken med sysselsättning. När tjänsterna i allt högre grad flyttas över till nätet måste också invandrare med bristfälliga språkkunskaper och digitala färdigheter beaktas.

Bedömning av konsekvenserna för jämställdheten

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet betonar att jämställdhetsperspektivet måste beaktas bättre än vad regeringen föreslår i bedömningen av behoven av att se över integrationsfrämjandet. Enligt 4 § i jämställdhetslagen ska myndigheterna i all sin verksamhet främja jämställdheten mellan kvinnor och män på ett målinriktat och planmässigt sätt samt skapa och befästa sådana förvaltnings- och tillvägagångssätt som vid beredningen av ärenden och i beslutsfattandet säkrar främjandet av jämställdheten mellan kvinnor och män, påminner utskottet.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 24.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Aino-Kaisa Pekonen vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Atte Kaleva saml (delvis)
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Mikko Lundén saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet (SRR 6/2021 rd) är ett svar på revisionsutskottets betänkande om hur integrationen fungerar (ReUB 6/2018 rd). Revisionsutskottets betänkande var enhälligt och innehöll tolv uttalanden. Det första gick ut på att statsrådet senast 2020 ska lämna en redogörelse till riksdagen om behovet av att se över de integrationsfrämjande åtgärderna i det övergripande åtgärdsprogrammet och om kommande reformer. Redogörelsen drog ut på tiden, bland annat till följd av coronapandemin.

Redogörelsen har en mycket otydlig struktur. Det gör det svårt att få ett helhetsgrepp om redogörelsen. I själva verket pekade revisionsutskottet i sitt förtjänstfulla betänkande på de flesta smärtpunkter vad gäller hur integrationen fungerar. Nu hade man förväntat sig konkreta lagstiftningsåtgärder från regeringen för att revidera integrationsfrämjandet och få bukt med problemen. Merparten av åtgärderna i redogörelsen handlar om att ”utveckla” och ”stärka” – det lämnar mycket övrigt att önska visavi konkreta åtgärder.

Redogörelsen presenterar i och för sig nuläget inom integrationen på ett relevant sätt. Men det är oklart vilka strukturella reformer som är tänkta att möta de problemen, bland annat den lägre sysselsättningen bland invandrare.

Sysselsättning är en viktig indikator för integrering. Sysselsättningen bland invandrare i Finland är 10–15 procentenheter lägre och arbetslösheten 2,5 gånger så hög som bland inrikes födda. Sysselsättningen bland utrikes födda har under 2010-talet utvecklats sämst i Finland i jämförelse med de övriga nordiska länderna. Samlingspartiets utskottsgrupp betonar att en betydande höjning av sysselsättningen bland invandrare bör vara ett framträdande mål för integrationsåtgärderna.

Samlingspartiets utskottsgrupp anser att det är en särskild brist i redogörelsen att den inte går in på vilka konsekvenser den sociala tryggheten har för integreringen i samhället. Finlands sociala trygghetssystem innehåller en del marginaleffekter, vilket är extra problematiskt med avseende på integrationen.

Det är också viktigt rent ekonomiskt att motivera nyanlända att snabbt ta jobb eller börja studera. Villkoren för och nivåerna på den sociala tryggheten för personer som är fast bosatta i Finland och för invandrare i den initiala fasen bör skiljas åt, som regeringen föreslog 2016, och kopplas till skillnader i utbildning, språkkunskaper och tillräcklig kännedom om det finländska samhället så att åtgärderna mer effektivt kan styra människor till arbete och studier.

Samlingspartiets utskottsgrupp anser det vara extra viktigt att vi lyckas genomföra generationsöverskridande integration. Misslyckanden med att integrera andra generationens invandrare i samhället har exempelvis i Sverige lett till stora problem. Bra integration av unga med invandrarbakgrund är viktigt både för deras egna möjligheter att vara framgångsrika och för stabiliteten i samhället.

Utlåtande AjUU 15/2021 rd
Avvikande mening 1

Invandrare med olika nationalitets- och religionsbakgrund kan ha inbördes spänningar som återspeglas i livet i Finland och som kan vara svåra att upptäcka i integrationsprocessen. Sådana spänningar kan uppstå mellan olika grupper, men också inom grupper.

Avvikande mening

Vi föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 24.11.2021

Arto Satonen saml
Atte Kaleva saml
Ruut Sjöblom saml

Utlåtande AjUU 15/2021 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Allmänt

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att en viktig utgångspunkt för att främja integrationen är att invandrare är skyldiga att lära sig minst ett nationalspråk för att ha förutsättningar att vara en del av det finländska samhället. Om de inte har sådana kunskaper när de anländer till Finland, måste de själva vara aktiva för att skaffa sig utbildning som gör det möjligt att få arbete i Finland. De flesta integrationsproblemen har ett uppenbart samband med att samhället har gett icke-arbetskraftsrelaterade invandrare uppfattningen att de nästan inte alls har några skyldigheter i samhället, utan bara rättigheter. Dessutom har de aktivt vägletts att söka olika former av bidrag från samhället i stället för att få rådet att utbilda sig eller söka jobb. Det omfattande utbudet av tolktjänster utan bakre gräns har varit extra skadligt, eftersom det har lett till att det finns personer som har bott här i flera decennier utan att kunna leva i vårt samhälle utan tolktjänster.

Upplevd rasism och diskriminering

Sannfinländarnas utskottsgrupp påpekar att alla invandrare inte har humanitärt skydd, till skillnad från den bild som utskottets utlåtande ger. Invandrares upplevda diskriminering och rasism behandlas främst utifrån deras egna åsikter. Om Finland är ett så rasistiskt och diskriminerande land som man låter påskina, är det minst sagt konstigt att Finland i många decennier är varit ett så populärt land för humanitär invandring. Likaså säger utskottet i utlåtandet att alla invandrare drabbas av negativa attityder som gör det svårare för dem att få jobb. Men arbetskraftsinvandrare har ofta ett jobb redan när de kommer till Finland. I stället för att göra generaliserande och uppenbart ogrundade påståenden och stigmatisera befolkningen och samhället i övrigt vore det motiverat att utreda vilka konkreta problem invandrarna möter och vilka de verkliga orsakerna till problemen är. Det är ingen lösning på migrationsproblemen att anpassa det finländska samhället till problemen i en enskild invandrargrupp.

Vad gäller attitydklimatet är det motiverat att utreda orsakerna till påståendena om ökade spänningar. Om det exempelvis är fråga om konsekvenserna av 2015 års våg av asylsökande, bör man fundera över hur liknande strömmar av asylsökande kan undvikas i framtiden. Vi ska också komma ihåg att ingen har tvingat asylsökande att komma just till Finland. Dessutom måste man fråga sig vilken motivation att komma och stanna i Finland de personer har som har rest genom flera säkra länder för att söka asyl här och vill stanna kvar trots att de upplever diskriminering, rasism och verbala påhopp. Ingenting hindrar dem från att söka asyl i ett land där kulturen ligger närmare kulturen i deras hemländer.

Likabehandling och integration

Sannfinländarnas utskottsgrupp konstaterar att utgångspunkten för integrationsfrämjande åtgärder bör vara att personer som kommer utifrån till det finländska samhället ska ha samma rättigheter och skyldigheter som andra samhällsmedlemmar och att rättigheterna inte ska betonas på

Utlåtande AjUU 15/2021 rd

Avvikande mening 2

bekostnad av skyldigheterna. Utgångspunkten bör vara att invandrarna försörjer sig själva och sin familj med sitt arbete. De är själva skyldiga att lära sig de språk som behövs, skaffa sig nödvändig utbildning och följa Finlands lagar. Då kan de bidra till att minska de negativa fördomar mot invandrare som nämns här. Socialbidragen till invandrare måste ses över så att systemet inte passiverar icke-arbetskraftsrelaterade invandrare och uppmuntrar dem att utnyttja stödsystemet permanent.

Mottaglighet i samhället och arbetslivet

Sannfinländarnas utskottsgrupp påpekar att arbetsgivare anställer arbetstagare för att arbeta och att det centrala vid rekryteringen är arbetstagarnas kompetens, inte åtgärder för att bekämpa mångfald eller rasism, strukturell diskriminering eller någon annan liknande omständighet. De som flyttar till Finland ska själva se till att de får de kunskaper och färdigheter som de behöver på den finländska arbetsmarknaden. I Finland har vi ett mycket omfattande kostnadsfritt utbildningssystem där alla sökande behandlas lika. Om någon inte utnyttjar den möjligheten och inte får jobb, handlar det inte om rasism eller strukturell diskriminering. Språkkunskaper spelar en framträdande roll för sysselsättningsmöjligheterna. Det är inte per automatik rasism eller diskriminering, om en arbetsgivare inte anställer personer utan kunskaper i nationalspråken eller personer utan nödvändig utbildning eller annan kompetens som behövs i arbetslivet.

Integrationsprogrammet

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att tillräckliga språkkunskaper måste vara en framträdande del av integrationsprogrammet och att invandrarnas egen aktivitet för att få språkkunskaper måste stå i fokus för programmet. I stället för att tillhandahålla samhällstjänster på invandrarnas modersmål ska de bara ges på våra nationalspråk. Tillgången till tolktjänster måste dessutom begränsas avsevärt. Det motiverar också icke-arbetskraftsrelaterade invandrare att skaffa sig språkkunskaper som behövs för att få jobb. Tolk tjänsterna blir dyra för samhället och passiverar invandrarna och gör ingen nytta för integrationen.

Längden på integrationsprogrammet

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att integrationsprogrammets maximitid på två år för integrationsprogrammet åtminstone inte behöver förlängas. Programmet måste innehålla ambitiös verksamhet för att integrera icke-arbetskraftsrelaterade invandrare i det finländska samhället och inte småpysslande, där man kan bli befriad från skyldigheterna genom att hitta olika orsaker som det är svårt att bedöma objektivt. Permanent uppehållstillstånd ska inte heller beviljas personer som inte har fått arbete eller vidtagit de åtgärder som krävs i integrationsprogrammet och skaffat sig kunskaper i minst ett nationalspråk. Exempelvis bör familjeledigheter inte vara någon orsak för att försämra integrationsprogrammet, eftersom det försämrar invandrarkvinnornas ställning i samhället och deras möjligheter att få arbete.

Kvinnors arbetsmarknadsställning

Sannfinländarnas utskottsgrupp betonar att kvinnor i det finländska samhället deltar i arbetslivet på lika villkor och att detta också bör utgångspunkten för invandrarkvinnor oberoende av deras

Utlåtande AjUU 15/2021 rd
Avvikande mening 2

hemland och kulturella bakgrund. Både kvinnor och män arbetar på arbetsplatserna i Finland och både kvinnor och män kan vara kunder. Särskilt i så kallade hederskulturer är det männen i familjen som bestämmer, inte kvinnorna. Det är inte bra för kvinnornas ställning och ger dem inte möjligheter att vara jämlika samhällsmedlemmar. Det finländska samhället måste kunna upptäcka sådana situationer och säkerställa att kvinnor också verkligen har de rättigheter som de enligt lag har rätt till och att familjemedlemmar inte utesluter invandrarkvinnor från arbetsmarknaden och det finländska samhället och på så sätt hindrar dem från att bli integrerade.

Avvikande mening

Vi föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 24.11.2021

Rami Lehto saf
Mikko Lundén saf